

Stand.tv

Meting 29: Moslims over het land van Wilders

- FACTSHEET -

Amsterdam, 25 juni 2009

drs. Frits Spangenberg

drs. Bram van der Lelij

drs. Ahmed Ait Moha

Moslims over het land van Wilders

Stand.tv

Onder de naam Stand.tv (voorheen: de Maatschappelijke Barometer) peilt Motivaction - in samenwerking met Netwerk - regelmatig de stand van het land.

Om trends te achterhalen in de tevredenheid van de bevolking over de eigen leefsituatie, de samenleving, diverse beleidsterreinen en het kabinet maken we sinds maart 2005 gebruik van een vaste set vragen.

Daarnaast maken we diepte-analyses van specifieke actuele onderwerpen. In deze 29^e meting besteden we aandacht aan de gevoelens en meningen van moslims ten aanzien van de toenemende populariteit van Geert Wilders. Zien moslims dit als een bedreiging of staan ze er onverschillig tegenover? En trekken ze zich eigenlijk wat aan van de kritiek van Wilders op de hoge criminaliteit onder Marokkaanse jongens?

Hieronder volgen een samenvatting, de belangrijkste onderzoeksresultaten, de onderzoeksverantwoording en een overzicht van de eerdere metingen.

Samenvatting

Een ruime meerderheid van de Turkse en Marokkaanse Nederlanders in Nederland voelt zich hier thuis en ziet hier een toekomst voor zichzelf. Maar er is ook een forse groep die denkt aan emigreren. Bovendien geven Turkse en Marokkaanse Nederlanders aan dat zij zich in vergelijking met 10 jaar geleden meer identificeren met de islam dan met de Nederlandse nationaliteit.

De wijze waarop Geert Wilders zich profileert lijkt hiermee verband te houden. De overgrote meerderheid van de Turkse en Marokkaanse Nederlanders is van mening dat autochtonen een negatievere houding innemen tegenover moslims sinds Wilders' populariteit groeit. Zij zijn boos en teleurgesteld over zijn uitspraken over de Islam en moslims. Er lijkt dus sprake van een toenemende polarisatie tussen moslims en niet-moslims, hoewel uit andere onderzoeken van Motivaction en het SCP blijkt dat allochtonen de afgelopen jaren juist steeds meer geaccepteerd werden.

Hoe vindt de moslimgemeenschap dat men moet omgaan met de sterke opkomst van Geert Wilders? Het vaakst klinkt de roep om hem simpelweg te negeren. Dit was overigens ook de dominante reactie van moslims op het verschijnen van *Fitna*, zoals we in meting 22 van Stand.tv zagen.

Toch krijgt Wilders ook enige credits vanuit de moslimgemeenschap. Bijna een op de vijf is het op een aantal punten wel eens met Wilders, een derde heeft er begrip voor dat een deel van de Nederlanders op hem stemt en vindt ook dat hij gewoon in de regering moet komen als hij een meerderheid van de stemmen krijgt. Bovendien steekt een deel van de moslims hand in eigen boezem: bijna een kwart vindt het aanpakken van problemen binnen de moslimgemeenschap het juiste antwoord op de sterke opkomst van Wilders en ziet een rol weggelegd voor ouders van Marokkaanse en Turkse jongeren.

Overigens mag Wilders dan enige steun krijgen vanuit de moslimgemeenschap, men is het wel bijna unaniem erover eens dat een kabinet met Wilders alleen maar kan uitlopen op een fiasco.

Onderzoeksresultaten

Onderstaande resultaten hebben betrekking op Turkse en Marokkaanse Nederlanders. Zij zijn bijna allemaal moslim (95% van de Turkse en 97% van de Marokkaanse Nederlanders is moslim). Samen vormen zij zo'n 70% van de Nederlandse moslims. Dit onderzoek gaat strikt genomen dus niet over alle moslims in Nederland. Omwille van de leesbaarheid zullen we toch spreken over 'de moslims' waar we eigenlijk Turkse en Marokkaanse Nederlanders bedoelen.

Meerderheid moslims voelt zich thuis in Nederland

- Een ruime meerderheid van de moslims, 76%, voelt zich thuis in Nederland.
- Een bijna even grote groep (71%) vindt dat moslims steeds meer een eigen plek verwerven in onze samenleving. Moslimmannen vinden dit overigens wat vaker dan moslimvrouwen (78% versus 64%).
- Ook ziet 66% een toekomst voor zichzelf in Nederland. Met name jonge moslims (73%) zien dit zo.

Maar forse minderheid zegt te gaan emigreren

- Hoewel moslims zich over het algemeen thuis voelen in Nederland overweegt een groot deel emigratie. 51% van de moslims denkt er steeds vaker over te gaan emigreren en 36% zegt 'zeker' te gaan emigreren. Moslimmannen zeggen dit vaker (42%) dan moslimvrouwen (29%). Overigens voelt 35% van de moslims zich net zo min thuis in Nederland als in Turkije of Marokko.
- Marokkaanse en Turkse Nederlanders lijken zich verder ook iets minder sterk te identificeren met hun Nederlandse nationaliteit dan 10 jaar geleden
 - Op dit moment voelt 24% zich vooral 'Nederlander' maar terugkijkend denkt 29% dat men zich 10 jaar geleden vooral 'Nederlander' voelde.
 - 39% voelt zich momenteel vooral 'Turk' of 'Marokkaan', terwijl 42% denkt dat men zich 10 jaar geleden nog zo voelde
 - 28% voelt zich nu vooral 'moslim', terwijl 21% denkt dat men zich 10 jaar geleden zo voelde.
 - Vooral vrouwelijke moslims voelen zich tegenwoordig vaker moslim (34%) dan men zich 10 jaar geleden denkt te hebben gevoeld (24%).

Toenemende populariteit Geert Wilders raakt moslims massaal

- 74% meent dat autochtonen negatiever tegen moslims zijn gaan aankijken sinds de toenemende populariteit van Geert Wilders.
- 57% van de moslims zegt zich door de toenemende populariteit van Wilders minder thuis te voelen in Nederland.
- Bijna een kwart van de moslims (24%) geeft aan dat men 'regelmatig' wordt gediscrimineerd in Nederland en 39% zegt vaker te worden gediscrimineerd sinds de toenemende populariteit van Wilders.

Teleurstelling en boosheid om Wilders' uitspraken over de Islam en moslims

- Bijna de helft van de moslims is teleurgesteld (47%) en boos (47%) over de uitspraken van Wilders over de Islam en over moslims. Vooral Marokkaanse moslims (58%) en moslimvrouwen (56%) zijn vaak boos.
- Bij een kleinere groep roepen zijn uitspraken gevoelens op van angst (22%) en haat (22%).
- Slechts 18% zegt helemaal niet door zijn uitspraken te zijn geraakt.

- Overigens heeft maar een minderheid (39%) van de moslims in de week voor dit onderzoek een moskee of gebedsruimte bezocht. Dit zijn met name oudere mannen.

Wilders kan maar het beste genegeerd worden vinden moslims

- De moslimgemeenschap kan op verschillende manieren omgaan met Wilders' toenemende populariteit. Meeste steun is er voor het negeren (40%), op de voet gevolgd door het gesprek aangaan met Wilders en zijn achterban (35%). Daarna volgen het laten horen van een hard tegengeluid (25%) en het aanpakken van problemen binnen de moslimgemeenschap (23%).
- Maar 11% kiest als antwoord op Wilders' populariteit voor het oprichten van een moslimpartij en daar op gaan stemmen.

Helpt vindt speciale aanpak criminaliteit Turkse en Marokkaanse Nederlanders onnodig

- De helft van de moslims vindt dat het aantal criminele Turkse en Marokkaanse Nederlanders op dezelfde manier moet worden bestreden als bij autochtonen. 14% vindt bovendien dat het terugdringen van de criminaliteit niet nodig is en de problemen worden overdreven.
- Een deel van de moslims steekt de hand in eigen boezem als het gaat om criminaliteit onder Turkse en Marokkaanse Nederlanders:
 - 26% vindt dat de ouders van Marokkaanse en Turkse jongeren op hun verantwoordelijkheid moeten worden aangesproken.
 - 17% vindt dat de Marokkaanse en Turkse gemeenschap zelf meer verantwoordelijkheid moet nemen
- Harde maatregelen om de criminaliteit onder nieuwe Nederlanders terug te dringen, krijgen maar weinig steun:
 - 10% steunt het opleggen van zwaardere straffen aan Marokkaanse en Turkse criminelen.
 - 9% steunt een strenger politieoptreden tegen Marokkaanse en Turkse probleemjongeren.
 - 8% steunt het laten uitzitten van een gevangenisstraf in het land van herkomst (van de ouders).
 - 5% steunt de onmiddellijke uitzetting uit Nederland van Nederlandse criminelen met een Turks of Marokkaans paspoort.

Kabinet met Wilders wordt fiasco volgens moslims

- Maar een vrij kleine groep moslims (18%) is het op een aantal punten eens met Wilders. Wel vindt 32% het logisch dat een deel van de Nederlanders op hem stemt. Met name moslimmannen vinden dit (38%).
- Bovendien vindt 34% dat Wilders ook gewoon in de regering moet komen als een meerderheid van het electoraat op hem stemt. Marokkaanse Nederlanders vinden dit vaker (42%) dan Turkse Nederlanders (29%). Ook moslimmannen geven dit vaker aan (46%).
- Wel denkt maar liefst 90% dat het een mislukking wordt als Wilders in de regering komt. Maar 4% denkt dat hij veel problemen zal oplossen.
- Driekwart ervaart het bovendien als een bedreiging als Wilders in de regering zou komen.
- 22% kan het niet schelen of Wilders in de regering komt.

Methode van onderzoek

Het onderzoek is gebaseerd op een vragenlijst onder een representatieve steekproef van Turkse en Marokkaanse Nederlanders van 15 tot en met 65 jaar (n=319). Deze twee groepen zijn voor ca. 96% moslim en maken samen 70% uit van de totale Nederlandse moslimpopulatie.

Veel onderzoeken worden uitgevoerd door middel van online onderzoekspanels. Voor nieuwe Nederlanders is het niet mogelijk een representatieve steekproef te verkrijgen op basis van online onderzoek alleen. Elk online panel van nieuwe Nederlanders heeft namelijk een oververtegenwoordiging van jongeren en hoger opgeleiden en daarnaast zijn hierin geen nieuwe Nederlanders vertegenwoordigd die digibeet zijn of een gebrekkige beheersing van de Nederlandse taal hebben. Motivaction heeft het onderzoek daarom *mixed-mode* uitgevoerd. Hierbij is een gedeelte van de steekproef online (via het MixxitPanel van Motivaction) bevraagd en een gedeelte offline (*face-to-face*).

De dataverzameling vond plaats tussen 18 en 22 juni 2009. Nieuwe Nederlanders die lid zijn van het MixxitPanel van Motivaction zijn via e-mail uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. In het offline onderzoek is de focus gelegd op de groepen die onvoldoende vertegenwoordigd zijn in het online panel, namelijk 30-plussers en lager opgeleiden. Offline zijn verschillende vormen van werving gebruikt, namelijk werving op straat en bij mensen thuis, verder is ook bij moskeeën geworven. Hierbij is ervoor gezorgd dat het interview op een rustige plek kon worden afgenomen, zodat de respondenten niet door anderen beïnvloed konden worden. Verder is er geïnterviewd door Turkse en Marokkaanse enquêteurs.

Op de aldus verkregen gegevens is een weging op leeftijd, etniciteit en geslacht uitgevoerd, zodat de steekproef een goede afspiegeling vormt van de Turkse en Marokkaanse Nederlanders.

Overzicht metingen Stand.tv (voorheen: de Maatschappelijke Barometer)

Meting	Thema	Datum uitzending
1	Introductie barometer	07-03-2005
2	Softdrugsbeleid	18-04-2005
3	Tolerantie	02-05-2005
4	Maatschappelijke klimaat na het referendum over Europese grondwet	16-06-2005
5	Acceptatie homoseksualiteit	04-07-2005
6	Begroting van het Volk 1	19-09-2005
7	Extra meting Stand van de barometer	19-09-2005
8	Theo van Gogh/Vrijheid van meningsuiting	02-11-2005
9	Vrijwilligerswerk en mantelzorg	06-12-2005
10	Wensen en verwachtingen voor 2006	30-01-2006
11	Gezondheid, eten en overgewicht	27-03-2006
12	Europa	31-05-2006
13	Begroting van het Volk 2	18-09-2006
14	Programma van het Volk (maatschappelijk vertrouwen en veiligheid)	11-10 & 18-10-2006
15	Programma van het Volk (economie en inrichting)	25-10 & 01-11-2006
16	Programma van het Volk (overheid, politiek en verzorgingsstaat)	08-11 & 15-11-2006
17	Programma van het Volk (programma, partijfilosofie, leiderschap)	20-11-2006
18	Het nieuwe regeerakkoord	26-02-2007
19	Klimaatverandering	02-07-2007
20	Begroting van het Volk 3	17-09-2007
21	Nederland 6 jaar na 11 september	10-09-2007
22	Fitna	28-03-2008
23	Meting stand van de barometer	15-09-2008
24	Stand van de Barometer, kredietcrisis en schulden	10-11-2009
25	Gevolgen financiële crisis onder Nederlandse bevolking	13-03-2009
26	De achterban van de PVV	20-04-2009
27	Omgangsvormen en onbeschoft gedrag	18-05-2009
28	De recessie en de zomervakantie	15-06-2009
29	Moslims over het land van Wilders	29-06-2009

Informatie

Voor nadere toelichting kunt u contact opnemen met:

Frits Spangenberg
f.spangenberg@motivaction.nl

Bram van der Lelij
b.vanderlelij@motivaction.nl

Ahmed Ait Moha
a.aitmoha@motivaction.nl

MOTIVACTION

research and strategy

Postbus 15262

1001 MG AMSTERDAM

Marnixkade 109 F

1015 ZL AMSTERDAM

T +31 (0)20 589 83 83

F +31 (0)20 589 83 00

W www.motivaction.nl